

ต้นฉบับ

สำนักงานชลประทานที่ ๑๑
ฝ่ายบริหารทั่วไป
ที่ รพท. ๑๕๓๖/๒๕๖๑
รับ/ส่ง วันที่ 25 ก.ค. 2561

วคส. 4550/61
19/07/61
10. ๑๑๖๖

เลขที่เอกสารในระบบ E กษ0201.06/๒5515

ฝ่ายบริหารทั่วไป (สลก. รับเอกสารจากภายนอก) รับที่ ขป 9367

วันที่ 17 ก.ค. 2561

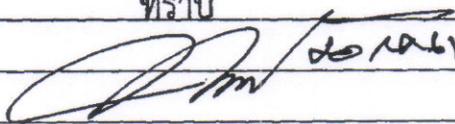
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินีพระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

๑๙๗/๒๕๖๑/๖๑

เรียน อรช.	วันที่กำหนด
☐ เพื่อโปรดพิจารณา ☐ เพื่อโปรดดำเนินการ ☒ เพื่อโปรดทราบ	
และจะได้แจ้งเวียนให้ผู้บริหารกรม และเจ้าหน้าที่ในสังกัดทราบต่อไป	
	หมายเหตุ

(นายเกียรติพงษ์ เพชรศรี)
ลนค.
๑๘ ก.ค. ๒๕๖๑

วิลาสินี
๐๑

ทราบ

(นายทองเปลว กองจันทร์)
อรช.

ทราบ ๒๕ ก.ค. ๒๕๖๑
๑๕๓๖/๒๕๖๑
เรียน ผชช.ขป. ๑๑ ผอ.ส่วน และ ผอ.โครงการ
เพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้ทราบ
โดยทั่วกัน

เรียน ผู้บริหารกรม
เพื่อโปรดทราบและให้เจ้าหน้าที่ในสังกัด
ทราบและถือปฏิบัติ

(นายพงศ์ศักดิ์ อรุณวิจิตรสกุล)
ผส.ขป.๑๑
๒๕ ก.ค. ๒๕๖๑

(นางสาวอรุณี พงษ์พรประเสริฐ)
ผบท.สก. ปฏิบัติราชการแทน ลนค.

๒๓ ก.ค. ๒๕๖๑

(นายธีระพล ตั้งสมบุญ)
ผชช.ขป.๑๑ รักษาการในตำแหน่ง ผบท.ขป.๑๑
๒๕ ก.ค. ๒๕๖๑

บันทึกข้อความ

กรมชลประทาน
รับงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
จ.ช.บ. ขง ๑๖๖/ว
ร.พ. ๑๗ ๑๑ ๖

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๕๙๕๕ ต่อ ๑๖๐

ที่ กษ ๐๒๐๑.๐๖/ว ๕๕๖๕ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี
พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เสนอ กรมชลประทาน

เพื่อทราบและถือปฏิบัติ โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่

๑. <http://gg.gg/b1de5>

๒. หรือ QR Code

(นางศศิธร กาทหลง)

ผู้อำนวยการกองกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานรัฐมนตรี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
วันที่ ๒๕ ๕๕๗
วันที่ ๑๗ กค ๒๕๖๑
เวลา ๑๑.๕๗

ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๓๓๗

สำเนาเลขที่การคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี
พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๖๑๐๖/๑๕๒๔
ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ขอให้
นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์
สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบตามที่
สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) เสนอ

จึงเรียนยืนยันมาและขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น
ของรัฐในกำกับดูแลทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิจาส)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๘๒๒ (สุภาวดี)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๒๒๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ rsrd@soc.go.th
www.soc.go.th

บันทึกข้อความ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ ๒๕๖๖
วันที่ ๑๐ ก.ค. ๖๖
ที่ ๑๕.๖๖๖

ส่วนราชการ...สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี...โทร. ๐-๒๒๕๐ ๕๐๐๐...จ. ๑๕๖๒
 ที่ นร.๐๕๐๘/ว.ตตพ...วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๖
 เรื่อง...แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกรรณวาทกรรมเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เสนอ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพื่อโปรดพิจารณาแจ้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด กษ. ทราบ และถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้นำเรียนรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายลักษณ์ วจนานวัช) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร) ทราบแล้ว

C. Thum N
 - ๑๕.๖๖
 (นายสรัญญา พูลลาภ)
 หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 วันที่ ๒๕/๐๘/๖๓
 วันที่ ๑๕/๐๘/๖๓ ๕.๐๙

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หอเนียบรัฐบาล โทร.๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๘๒๒

ที่ นร ๐๕๐๘/๖๓๓๗ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยสำนักงานรัฐมนตรีขอให้แจ้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด กษ. ทราบและถือปฏิบัติ กรณีคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตามที่สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ เห็นสมควรแจ้งหน่วยงานในสังกัด และองค์การมหาชน ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

d
 (นางศศิธร กาทอง)
 ผู้อำนวยการกองกลาง
 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 โทร. ๒๕๕๘๗
 โทร. ๖๓๖๖๖
 โทร. ๖๓๖๖๖

ทราบ
 ดำเนินการตามสั่ง

นายเสกวิวัฒน์ โกมลิตนะ
 ๑๐๓๓๑๕๑
 (นายเสกวิวัฒน์ โกมลิตนะ)
 ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ นร ๐๑๐๖/ ๑๕๒๕

สำนักนายกรัฐมนตรี
พินัยบัรฐบาล กพม. ๑๐๓๐๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกระทรวงวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ วธ ๐๒๐๓.๕/๐๘๒๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑
  ๒. สำเนาหนังสือสำนักพระราชวัง ที่ พว ๐๐๐๓/๑๕๒๘๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑
  ๓. หนังสือสำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ที่ ๒ร ๐๔๐๓ (กร๔)/๕๖๐๓ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑
  ๔. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

๑. ข้อเท็จจริง

เนื่องจากปัจจุบันยังมิได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนไว้ จึงสมควรกำหนดให้มีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพไปโอกาสต่าง ๆ ขึ้น

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มิได้กำหนดเรื่องเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์และพระราชวงศ์สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนไว้ ทำให้ข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่แต่งเครื่องแบบข้าราชการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติเป็นแบบอย่างเดียวกัน จึงสมควรกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนไว้ ประกอบกับพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจในการออกกฎหมายลำดับรองไว้ ทำให้ไม่สามารถกำหนดเป็นกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ จึงเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการถวายความเคารพให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนไว้ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดแนวทางให้ข้าราชการฝ่ายพลเรือนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเป็นแบบอย่างเดียวกันต่อไป

๔.สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

สำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน โดยกระทรวงวัฒนธรรมและสำนักพระราชวังได้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการกำหนดแนวทางดังกล่าวแล้ว

คังมีรายละเอียด...

ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒ ตามลำดับ และรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) พิจารณาแล้วเห็นชอบให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ โดยแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนวาย

๑.๑ การถวายคำนับ ให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม มือทั้งสองแนบลำตัว ค้อมลำตัวพอประมาณ พร้อมกับศีรษะลง แล้วตั้งศีรษะโดยเงยหน้าขึ้นช้า ๆ พร้อมกับลำตัวจกตั้งอยู่ในท่าตรง

๑.๒ การทำวันทยหัตถ์ ให้ใช้กรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำการวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถวายคำนับ ตามข้อ ๑.๑

๒. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนหญิง

๒.๑ การถอนสายบัว ให้ใช้แบบพระราชนิยมอย่างเดียว โดย

๒.๑.๑ ให้ยืนตรง หันหน้าไปทางที่ประทับ ไซ้เท้าขวาเป็นหลัก ชักเท้าซ้ายไปทางด้านหลังของเท้าขวาที่ยืนอยู่

๒.๑.๒ ย่อตัวให้ต่ำลงช้า ๆ แล้วย่ำให้ถึงพื้น ขณะที่ไซ้เท้าซ้าย ให้ยกมือทั้งสองข้างขึ้นวางประสานกันบนหน้าขาเหนือเข่า โดยใช้มือขวาทับมือซ้าย

๒.๑.๓ ค้อมตัวเล็กน้อย ทอดสายตาลง

๒.๑.๔ เสร็จแล้วยืนตรง มือแนบข้างลำตัว

๒.๒ การทำวันทยหัตถ์ ให้ใช้กรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถอนสายบัว ตามข้อ ๒.๑

๓. การถวายความเคารพตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้ใช้กับการถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมสาทิสลักษณ์ และพระบรมรูป หรือการถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ ด้วย ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

ขอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางพัชราภรณ์ อินทรียงค์
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๖๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๘๗

**แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชาธิบดี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์
สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน**

เนื่องจากปัจจุบันยังมิได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการถวายความเคารพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชาธิบดี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนไว้ จึงสมควรกำหนดให้มีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพในโอกาสต่าง ๆ ขึ้น

๑. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนชาย

๑.๑ การถวายคำนับ ให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม มือทั้งสองแนบลำตัว ค้อมลำตัวพอประมาณ พร้อมก้มศีรษะลง แล้วตั้งศีรษะโดยเงยหน้าขึ้นช้า ๆ พร้อมกับตั้งลำตัวจนตั้งอยู่ในท่าตรง

๑.๒ การทำวันทยหัตถ์ ให้ใช้กรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำการวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถวายคำนับ ตามข้อ ๑.๑

๒. การถวายความเคารพสำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนหญิง

๒.๑ การถอนสายบัว ให้ใช้แบบพระราชนิยมอย่างเดียว โดย

๒.๑.๑ ให้ยืนตรง หันหน้าไปทางที่ประทับ ใช้เท้าขวาเป็นหลัก ชักเท้าซ้ายไปทางด้านหลังของเท้าขวาที่ยืนอยู่

๒.๑.๒ ย่อตัวให้ต่ำลงช้า ๆ แต่อย่าให้ถึงพื้น ขณะที่ชักเท้าซ้าย ให้ยกมือทั้งสองข้างขึ้นวางประสานกันบนหน้าขาเหนือเข่า โดยใช้มือขวาทับมือซ้าย

๒.๑.๓ ค้อมตัวเล็กน้อย ทอดสายตาลง

๒.๑.๔ เสร็จแล้วยืนตรง มือแนบข้างลำตัว

๒.๒ การทำวันทยหัตถ์ ให้ใช้กรณีแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนและสวมหมวก โดยให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม แล้วทำการวันทยหัตถ์ หากเป็นการแต่งเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ไม่สวมหมวก ให้ใช้วิธีการถอนสายบัว ตามข้อ ๒.๑

๓. การถวายความเคารพตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ให้ใช้กับมารดาถวายความเคารพพระบรม-
ธาตุาลักษณ์ พระบรมสาทิสลักษณ์ และพระบรมรูป หรือการถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ ด้วย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ...สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) โทร. ๐-๒๒๘๙๙-๔๑๕๗.....
ที่.....นร. ๑๔๑๓ (กร.๗/๕๑๓).....วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑.....
เรื่อง...การถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์.....
และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือนมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายวิษณุ เครืองาม)
รองนายกรัฐมนตรี

สำนัก: ... กลาง
 เลขที่: ๔๔๑๙
 วันที่: ๑๘ พ.ค. ๒๕๖๑
 เวลา: ๑๕:๓๐

อำนาจ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
 เลขที่: ๓๖๓/๒๕๖๑
 วันที่: ๑๗/๕/๖๑
 เวลา: ๑๓:๓๖

ด่วนที่สุด

ที่ ๖๐๒๐๓.๕ / ๑๕๖๘

กระทรวงวัฒนธรรม
 ๑๖ ถนนเทียมร่วมมิตร
 เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑.

ศิริ
 ทพ
 ๑๗ พ.ค. ๖๑

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๖/๘๐๖ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานการประชุม จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักนายกรัฐมนตรีขอให้กระทรวงวัฒนธรรมพิจารณาให้ความเห็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์และราชวงศ์สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในกรณีนี้ กระทรวงวัฒนธรรม ได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบในแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์และพระราชวงศ์สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ ทั้งนี้ หากคณะรัฐมนตรีมีมติให้ใช้แนวทางดังกล่าวเป็นแนวปฏิบัติ กระทรวงวัฒนธรรมจะดำเนินการปรับปรุงหนังสือมารยาทไทย ซึ่งจัดทำโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ให้มีเนื้อหาและแนวปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนให้เข้าอยู่ในทิศทางเดียวกันกับแนวทางของสำนักนายกรัฐมนตรี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

๙

(นายฤกษ์ศฤงษ์ ศรี)
 ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
 กองกลาง
 โทร. ๐ ๒๒๐๔ ๓๕๘๖ - ๘
 โทรสาร ๐ ๒๒๐๔ ๓๕๘๘

อำนาจ กุดต้อง
 นายสรศักดิ์ ระดาเขตต์
 อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการ
 ๓๖ ธ.พ. ๖๑

สำนักกฎหมายและระเบียบบริหาร
เลขรับ ๘ ๘ ๗
วันที่ ๑ ส.ย. ๒๕๖๑
เวลา ๑๖.๑๕

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
เลขรับ ๘ ๘ ๗
วันที่ ๑ ส.ย. ๒๕๖๑
เวลา ๑๖.๑๕

ที่ พว ๐๐๐๑/ ๑๖๒๘๘

สำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๓๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๖/๘๐๓ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้พิจารณาให้ความเห็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ และพระราชวงศ์ สำหรับข้าราชการฝ่ายพลเรือน ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักพระราชวังได้พิจารณาแล้ว เห็นชอบตามแนวทางดังกล่าวในข้อ ๑ และ ๓ สำหรับข้อ ๒ เห็นสมควรให้ใช้แบบพระราชนิยมอย่างเดียว เพื่อให้ผู้ปฏิบัติไม่เกิดความสับสน โดยมีขั้นตอนการถวายความเคารพของข้าราชการฝ่ายพลเรือนหญิง ดังนี้

๑. ให้ยืนตรง หันหน้าไปทางที่ประทับ ใช้เท้าขวาเป็นหลัก อีกเท้าซ้ายไปทางด้านหลังของเท้าขวาที่ยืนอยู่
๒. ย่อตัวให้ต่ำลงช้าๆ แต่อย่าให้ถึงพื้น ขณะที่ชกเท้าซ้าย ไชยกมียั้งสองขึ้นวางประสานกันบนหน้าขาเหนือเข่า โดยใช้มือขวาหับมือซ้าย
๓. ค้อมตัวลงเล็กน้อย หอดสายตาลง
๔. เสร็จแล้วยืนตรง มือวางแนบข้างลำตัว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พันโท

(สมชาย กาญจนมณี)

รองเลขาธิการพระราชวังฝ่ายบริหารนโยบายและปฏิบัติการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการพระราชวัง

กรมบังคับการสำนักพระราชวัง

กองกลาง

โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๓๒๗๓

โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๔๔๔๔

อำนาจศักดิ์

นายสรศักดิ์ ระคนเขตรวิ

นิติกรชำนาญการพิเศษ

๑๖ มิ.ย. ๖๑